

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Батанова Людмила Олександрівна СТАН МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	240
Іванченко Едуард Пилипович ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ МИТНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ	241
Івасюк Ігор Георгійович ДЕЯКІ ЗАХОДИ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	244
Коваль Наталія Олексіївна ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ	246
Козарійчук Дмитро Васильович ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	248
Панчук Анна Олександрівна ЩОДО ЗМІНИ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПОРТАМИ В УКРАЇНІ	249
Плохута Євгеній Петрович ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ У МИТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	252
Сергєєв Юрій Володимирович БЕЗПЕКА В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ ТА РОЗВИТОК СТРАТЕГІЇ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА США	254
Назарко Артем Аркадійович ПОСТ-МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У РОЗУМІННІ СТАТТІ 337 ¹ МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	255
Омельченко Андрій Іванович РЕЖИМ ПІДВОДНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО БАЗИСУ.....	258
Рудик Марко Романович КОНТРОЛЬ СУДЕН ДЕРЖАВОЮ ПОРТУ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ СУБСТАНДАРТНОМУ СУДНОПЛАВСТВУ	260

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакаянова Нана Мезенівна ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АДВОКАТІВ В АСПЕКТІ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ	262
Косюта Михайло Васильович УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	265
Кісліцина Ірина Олександрівна ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ АДВОКАТАМИ ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ВЕДЕННІ ОНЛАЙН-БЛОГІВ.....	267
Ковальчук Інна Сергіївна ПРАВОЗАХИСНА РОЛЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС	269
Кравченко Марина Олександрівна ПОРУШЕННЯ СУДДЕЮ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	271
Кубаєнко Андрій Володимирович МОДЕЛІ ТА ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	273
Свида Олексій Георгійович ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	275
Храпенко Олена Олегівна ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В АДВОКАТУРІ.....	277
Курганський Олександр Валерійович ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОКУРАТУР В УКРАЇНІ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД	279
Нестерчук Лілія Петрівна ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	281
Зубрицький Олександр Олександрович ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	283
Мозгальов Віктор Юрійович ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРИ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ ...	286
Полетило Павло Сергійович МОДЕЛЬ СПРАВЕДЛИВОГО ПРАВОСУДДЯ (ВИПАДОК, КОЛИ СВІДОК ОБВИНУВАЧЕННЯ ВІДСУТНІЙ В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ)	288
Хлистік Мирослава Андріївна ПРИМИРЕННЯ СТОРІН СПОРУ ШЛЯХОМ МЕДІАЦІЇ ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОЦЕСУ.....	291

3. Цифровізація адвокатури. URL: <https://prikhodko.com.ua/my-i-zmi/my-i-zmi/stattya/czyfrovizacziya-advokatury/>

Ключові слова: адвокат, адвокатура, новітні технології, цифрова трансформація, штучний інтелект.

Keywords: lawyer, advocacy, latest technologies, digital transformation, artificial intelligence.

Курганський Олександр Валерійович

Національний університет «Одеська юридична академія»,

старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОКУРАТУР В УКРАЇНІ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД

Принцип спеціалізації завжди був присутнім серед визначальних засад організації та діяльності системи органів прокуратури в Україні. Його значимість не оспорювалася ні в первинному Законі України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 року, ні в діючому, від 14.10.2014 року.

Успадкована від початкових етапів формування прокурорська система в Україні реалізовувала спеціалізацію в двох основних формах: 1) Зовнішня спеціалізація, коли передбачалося утворення окремих самостійних органів, що утворювали підсистему з функціонуванням окремих ланок прокурорських органів з підпорядкуванням напряму Генеральній прокуратурі (військові прокуратури, екологічні прокуратури зразка 2011 року) або відповідним підрозділам обласних прокуратур (природоохоронні прокуратури); 2) Внутрішня спеціалізація, коли в рамках самостійних органів прокуратури утворювалися відділи чи запроваджувалися посади з виконання окремих напрямів діяльності органів прокуратури. Слід відзначити, що військові прокуратури за Законом України «Про прокуратуру» 1991 року та наказами Генерального прокурора існували за екстериторіальним принципом, коли їх розміщення не було залежним від адміністративно-територіального поділу України, а знаходилося в залежності від дислокації окремих підрозділів Збройних сил України.

Сучасний стан реалізації принципу спеціалізації знаходить дещо інший шлях. Частина друга ст. 7 Закону України «Про прокуратуру» окрім існування спеціалізованих прокуратур у вигляді підрозділів Офісу Генерального прокурора, самостійних органів прокуратури на правах обласних чи окружних прокуратур встановила також можливість функціонування спеціалізованих прокуратур у вигляді відповідних підрозділів обласних (прирівняних до них), або, взагалі, відділів у складі окружних прокуратур [1].

На практиці склалася ситуація, що на нижньому рівні, у вигляді третьої ланки системи органів прокуратури нині існують лише спеціалізовані прокуратури у сфері оборони. Інші варіанти, хоча й теоретично передбачені в діючому законодавстві, але відображення в системі органів прокуратури не набули.

Функціонування сучасних спеціалізованих прокуратур у сфері оборони третьої ланки, на відміну від колишніх військових прокуратур, як було вже відзначено, базується на зв'язку з адміністративними одиницями (містами), в яких вони знаходяться. Тоді як прокуратури другої, вищої ланки все ж поки пов'язані з існуванням Південного, Західного та Центрального регіону. Вища ланка ж ланка, які раніше, у випадку з військовими, знаходиться в межах найвищого органу прокуратури, Офісу Генерального прокурора, на правах найбільшого структурного підрозділу-департаменту.

Сучасні екологічні прокуратури, порівняно з раніше функціонувавшими природоохоронними та екологічними прокуратурами значно втратили у свій структурі. Якщо за

Законом України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 року та відповідними наказами Генерального прокурора природоохоронні прокуратури функціонували у вигляді самостійних міжрайонних прокуратур, з відповідним підпорядкуванням обласному прокурору, а підсистема екологічних прокуратур Дніпровського басейну – взагалі, в двох рівнях (Дніпровська екологічна прокуратура – на правах обласної, та мережа підпорядкованих їй екологічних на правах районних), то сучасні екологічні прокуратури функціонують лише на рівні департаменту в складі Офісу Генерального прокурора та у вигляді відділів в прокуратур областей та прирівняних до них.

Транспортні прокуратури на території України, які початково існували у вигляді шести транспортних прокуратур на правах обласних та 47 прокуратур на правах районних [2, с. 21], спочатку втратили рівень обласних прокуратур в 1998 році, з підпорядкування транспортних прокуратур на правах районних відповідним обласним територіальним прокуратурам, а з прийняттям Закону України «Про прокуратуру» в 2014 році взагалі припинили своє існування. Їх подальше функціонування з урахуванням практичного відходу від залишків загальнонаглядової діяльності було визнано недоцільним, а зміни підслідності прокуратури остаточно підвели лінію під їх існуванням.

Прийняття поточної редакції Закону України «Про прокуратуру» на діяльності спеціалізованих прокуратур з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах вже не могло відбутися, оскільки існування окремих прокуратур на правах міжрайонних було припинено на підставі наказу Генерального прокурора України від 22 грудня 2011 року № 201ш [3, 31], а натомість були запроваджені посади прокурорів з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також інших примусових заходів, на яких покладено здійснення цих функцій. Поточний стан справ у цій сфері в окремих прокуратурах областей залежить від встановлення пріоритетності даного напрямку діяльності прокуратури корівником обласної прокуратури та створення окремих підрозділів у складі відповідної обласної прокуратури. Проте, виходячи з перехідних положень Конституції України та проекту Закону України «Про створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій», функціонування даних підрозділів прокуратур є тимчасовим.

Список використаних джерел

1. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697>
2. Сірко Б. П. Історичний розвиток та становлення системи транспортних прокуратур в Україні. *Правова держава*. 2011. № 13. С. 17–23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2011_13_5
3. Руденко М. Спеціалізація як принцип побудови прокурорської системи України : (наук.-практ. прогноз). *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2012. № 3. С. 27–32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2012_3_7

Ключові слова: спеціалізовані прокуратури, реформа прокуратури, система органів прокуратури, принцип спеціалізації.

Keywords: specialized prosecutor's offices, reform of the prosecutor's office, system of prosecutor's offices, the principle of specialization.